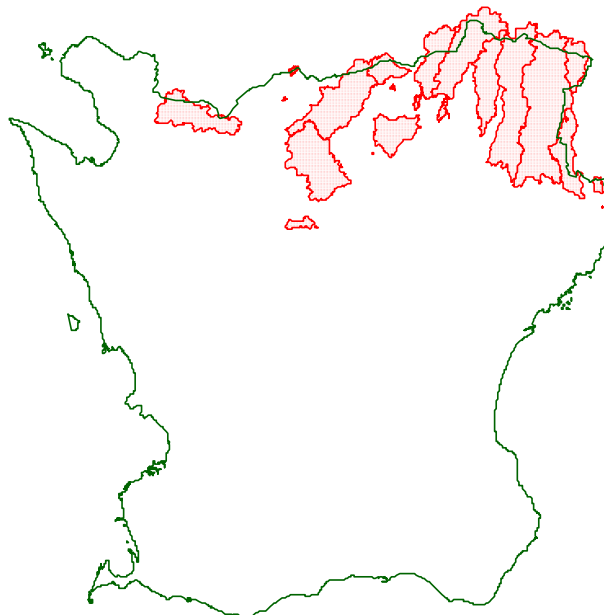

VERKSAMHETSPLAN

-För kalkningsverksamheten i Skåne län under 2005

Skåne med dess 18 kalkade åtgärdsområden.

Sammanfattning

I Skåne län kalkas eller kalkpåverkas 54 målsjöar och 20 målsträckor i rinnande vatten inom 18 åtgärdsområden för kalkning. Målsjöarna har en total sjöyta av 66,25 km² och målsträckorna en total längd av 178 km.

Länsstyrelsen planerar sprida 3 549 ton kalk och restaurera två kalkdoseringsanläggningar inom länet under år 2005. Totalkostnaden för detta uppskattas till 2 578 044 kr. Samtliga kalkningsinsatser sker som 85 %:s statsbidrag. Som statsbidrag till kalkning söks därför **2 191 338 kr**.

Vi planerar förbättra underlaget för kalkning genom att ekoloda målområdes- och direktkalkade sjöar med undermåliga djupkartor.

Biologiska återställningsarbeten under 2005 innebär att planerade arbeten, enligt länets reviderade fem-årsplan för biologiska återställningsarbeten för perioden 2000-2004, kommer att utföras med medel från 2004. Inga nya medel söks därför för 2005.

Effektuppföljning under 2005 följer länets nya åtgärdsplan för kalkning under perioden 2003-2007. I enlighet med planen blir kostnaderna för effektuppföljningen **333 010 kr** under 2005.

Skånes samlade kostnad för kalkningsåtgärder och effektuppföljning beräknas därför till totalt **2 524 348 kr** för 2005.

INNEHÅLL

Planerade kalkningsåtgärder	3
Kostnader, spridningsmetoder och kalkade områden	3
Investeringar	3
Djupkartor	4
Planerade biologiska återställningsarbeten	5
Planering/utvärdering	6
Effektuppföljning	7
Resultatredovisning	8
Övrigt	8

Planerade kalkningsåtgärder

Kostnader, spridningsmetoder och kalkade områden

I årets ansökan söks totalt 2 191 338 kr till omkalkning med totalt 3 549 ton kalk.

Spridning av kalk sker på följande sätt och med följande kostnader per spridningssätt:

Spridning	Kalk ton	Total kostnad kr	85 % statsbidrag kr
Båt	356	217 323	184 726
Flyg	293	275 856	234 477
Ford	1	2 000	1 700
Dosering	2 899	1 457 865	1 239 185
Ombyggnad (doserare)		625 000	531 250
SKÅNE	3 549	2 578 044	2 191 338

Ansökan om medel till kalkningsprojekt i Skåne för 2005 avser endast projekt med 85% statsbidrag, vilket framgår av bifogade tabell över planerade kalkningar.

Totalt planeras *direktkalkning* för 26 målområdessjöar medan *indirekt kalkpåverkan* fås från uppströms kalkningsinsatser för 28 målområdessjöar. Medelstorleken på länets kalkade målområdessjöar redovisas nedan, fördelade på huvudvattendrag.

Flöde	Direkt	Indirekt	Summa	Median sjöyta km²
	---kalkpåverkan, st målområdessjöar---			
Skräbe å	9	7	16	0,25
Helge å	16	17	33	0,26
Rönne å	1	4	5	1,08
SKÅNE	26	28	54	

På motsvarande sätt planeras kalkning för 20 målområdessträckor i rinnande vatten fördelade på vattendrag enligt nedan:

Flöde	Kalkpåverkade målsträckor st	Median målsträcka km
Skräbe å	6	4
Helge å	11	12
Rönne å	3	3
SKÅNE	20	

En kompletterande sjökalkning planeras i två projekt, Gårdsjön/Änglarp (med båt) och Gårdsjön/Vässlarp (med flyg) för år 2005. Total bidragskostnad för dessa blir **22 202 kr**.

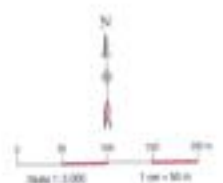
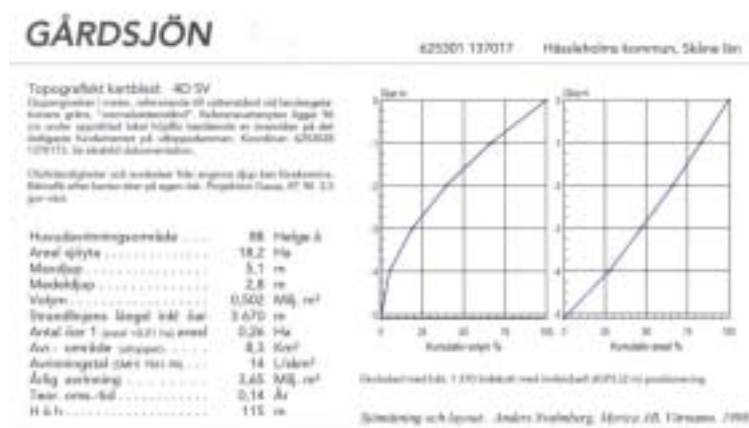
Investeringar

Två kalkdoseringsanläggningar behöver byggas om: Biskopsgården i Bivarödsån och Hamsarp i Kilingaån. Den totalt sökta bidragskostnaden för dessa blir, **531 250 kr**.

Djupkartor

Fortfarande saknas djupkartor helt, eller är av alltför dålig kvalitet i några av våra direktkalkade sjöar. Djupkartor är fundamentala verktyg i all kalkningsplanering. Vi avser därför att efter hand komplettera våra djuplodskartor för målsjöar. Vi prioriterar direktkalkade sjöar.

Vi har under åren fram till och med 2004 fått så gott som samtliga direktkalkade sjöar ekolodade så att vi idag har bra djupkartor för dessa. Vi påbörjar nu en prioritering bland de indirekt kalkåverkade målområdessjöarna, som ej är djuplodade eller där existerande djupkarta är undermålig. Djupkarteringar utförs när vi får resurser till detta och i prioritetsordning.

Planerade biologiska återställningsåtgärder

Länsstyrelsen i Skåne arbetar utifrån sin reviderade fem-årsplan för biologisk återställning i kalkade vatten för perioden 2000-2004 (Skåne i utveckling 2001:34). Skåne fick för 2004 liksom för tidigare år en lägre tilldelning av biologiska återställningsmedel jämfört med vad som söktes. Det har därmed blivit nödvändigt att prioritera mellan planerade åtgärder för 2001-2004. Samtliga åtgärdsobjekt som planerats för 2001 och de åtgärdsobjekt som avser Röke å 2002 har sedan tidigare förordats och påbörjats. För 2003 och 2004 påbörjade vi åtgärder i Röke å, Krusån och Bivarödsån för att göra dessa framkomliga för olika organismer. Under 2005 fortsätter arbetet med dessa prioriterade åtgärder. I några projekt har markägare inte varit intresserade av att återställning genomförs i vattendraget, vilket skapat en del problem som måste lösas. Ett tidigare inte känt vandringshinder nedströms 11:1 Sibbhult i Bivarödsån har kommit till vår kännedom, detta behöver åtgärdas först. Vi kommer därför att omdisponera medel för att åtgärda detta. Återintroduktion av flodkräfta i Humlesjön beräknas slutföras under 2005. Eftersom kostnaden för denna blir avsevärt lägre än beräknat, kommer medel att omdisponeras till återintroduktion av flodkräfta i Stora Nosta.

Ingen kunskapsinhämtning i form av biotopkartering har utförts under 2004. Detta avviker från planeringen inför 2004. Biotopkartering av Ekeshultsån, Edre ström samt Drivån/Krusån som planerades att genomföras 2004, genomförs nu istället under 2005. Enligt reglerna för biologiska återställningsmedel får högst 25 % användas för kunskapsinhämtning. Beroende på hur stor andel kostnaden för kunskapsinhämtning kommer att utgöra av de totala åtgärdskostnaderna, kommer eventuellt något mer vattendrag att kunna karteras under 2005. Tidigare biotopkarteringar, utförda 2002 i Lillån och i Röke å samt 2003 i Bivarödsån, har datalagts och GIS-bearbetats. Rapportskrivning pågår.

För år 2005 söker vi inga ytterligare medel för återställningsprojekt. Under 2005 kommer vi att genomföra nedan två projekt som planerats under 2004 och vilka bekostas med medel från 2004:

- ◆ Bivarödsån nedströms nr 11:1 Åtgärda fiskväg vid damm
- ◆ Vieån, Stora Nosta nr 16:2 Återintroduktion flodkräfta

Ovan planerade biologiska återställningsåtgärder syftar till att göra de två vattendragen mer framkomliga för vattenlevande organismer. De tre planerade biotopkarteringarna syftar till att öka kunskapen om dessa skånska vattendrag, något som i sin tur ökar möjligheten att bedriva biologiskt återställningsarbete på ett mer holistiskt och effektivt sätt.

Planering/utvärdering

Detaljplanering av kalkning utförs normalt av kalkningshuvudmännen. Fr.o.m. år 2000 utförs dessa av sju kommunala huvudmän: Bromölla, Hässleholm, Osby, Ängelholm, Örkelljunga, Klippan och Östra Göinge och en icke-kommunal huvudman, Gustavsborgs Säteri AB.

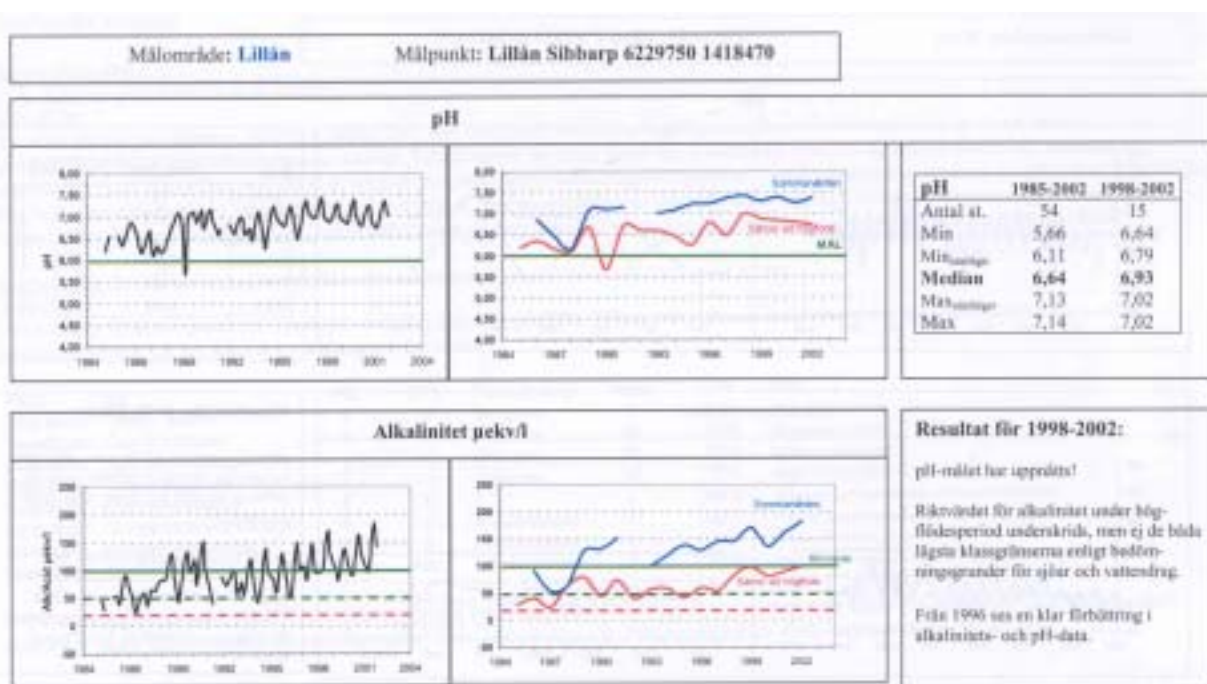
Länsstyrelsen utför en övergripande administration, planering och utvärdering av kalkningsinsatser i länet. Tillsammans med huvudmännen planeras samlat eventuella, större förändringar i kalkningsområden, -metoder, -frekvenser, -produkter samt målformuleringar och effektuppföljningsinsatser. Detta samråd om kalkningsfrågor sker årligen, vanligen i mars. I år hölls detta samrådsmötet inför verksamheten 2005 i Örkelljunga den 22 mars.

Vid mer omfattande förändringar eller vid behov sker direkta samråd mellan en enskild huvudman och Länsstyrelsen. Under 2005 förväntar vi oss att behöva revidera länets förslag till åtgärdsplan för perioden 2003-2007, inlämnad till Naturvårdsverket i augusti 2003.

Verksamhetsberättelsen för kalkningsverksamheten i Skåne län under 2004 skickades in till Naturvårdsverket i augusti 2004.

Denna verksamhetsplan utgör Länsstyrelsens redovisning av planerad verksamhet med avseende på kalkning, biologisk återställning och effektuppföljning. Länsstyrelsen följer Naturvårdsverkets Handbok 2002:1 *Kalkning av sjöar och vattendrag* under 2005. Länsstyrelsen har i sin *Åtgärdsplan för kalkning i Skånes sjöar och vattendrag för perioden 2003-2007* lagt fram länets kalkningsbehov beräknade med hänsyn till nämnda handbok och till den tilldelning av medel som gavs för kalkningsåret 2002. Kostnadsökningar på grund av inflation och annat har ej tagits hänsyn till!

I arbetet med att börja införa det nuvarande förslaget till *Åtgärdsplan för kalkning i Skånes sjöar och vattendrag för perioden 2003-2007* försöker vi uppnå principen att få en huvudman per åtgärdsområde. Vi har under 2004 fört diskussioner med grannlänerna Halland och Kronoberg samt med två av deras huvudmän Laholm och Älmhults kommuner om sammanlagt fem gemensamma åtgärdsområden: ÅO Lagan, ÅO Stensån samt ÅO Simontorpsån, ÅO Drivån och ÅO Vilshultsån. Detta arbete fortsätter under november-december 2004 och under 2005 med länsstyrelsen i Blekinge län och med deras huvudman i området, Olofströms kommun.

Effektuppföljning

Effektuppföljningen under år 2005 avser följa länets fem-åriga åtgärdsplan för kalkning i vilken behovet för 2005 anges, dvs. med följande beräknad kostnad:

Variabel	Kostnad kr
Vattenkemi	178 810
Bottenfauna	82 500
Elfiske	7 200
Sjöfiske	64 500
Effektuppföljning totalt 2005	333 010

Ovan kostnader speglar således såväl vattenkemisk som biologisk effektuppföljning.

Resultatredovisning

I länets verksamhetsberättelse utvärderas resultaten av det gångna årets kalkningsinsatser i form av måluppfyllelse med avseende på såväl vattenkemi: pH och alkalinitet som, så långt det är möjligt vid detta tillfälle, även för biologi dvs. för bottenfauna och fisk.

Resultaten för bottenfauna presenteras för sig. Rapporten för 2004: *Bottenfaunaundersökning i Skåne län 2004* förväntas vara i tryck runt den 1 juli 2005. Länsstyrelsen avser presentera resultaten för provfiskeri i sjöar och vattendrag under 2004 i en årlig rapport klar runt den 1 juli 2005. Samtliga provfiskedata från 2004 kan dock redan idag hämtas från fiskeriverkets hemsida www.fiskeriverket.se.

En utvärderande resultatredovisning för enskilda målområden sker efter varje provtagningsomgång under året och redovisas vattendragsvis i säsongsrapporter (vinter, vår, sommar och höst) på länsstyrelsens hemsida www.m.lst.se under våra verksamheter/natur och kultur/vatten/kalkning/historik. I dessa redovisas och utvärderas också funktionen hos varje enskild kalkdoseringsanläggning, av länets idag 24 anläggningar, och för varje enskilt provtagningsstillfälle (sex gånger/år). I varje års första säsongsredovisning, dvs. i vinterrapporten redogör vi för eventuella förändringar av lokaler och metodik inför det nya kalkningsåret. I den sista säsongsrapporten, dvs. i höstrapporten redovisar vi samtliga vattenkemiska provtagningsresultat för det aktuella året och gör en översiktlig redovisning och utvärdering av resultaten från årets provfiskeverksamhet. Resultat för utökad vattenkemi för sju åtgärdsområdesvisa målpunkter och från årets provfiskesjöar finns på SLU:s hemsida, www.ma.slu.

I början på varje år läggs samtliga analysresultat från och med 1984 (rinnande) och 1985 (sjöar) och fram till och med föregående år ut på länets internetsidor www.m.lst.se under *vårverksamhet/natur och kultur/vatten/kalkning/historik*. Provfiskeresultat finns på Fiskeriverkets hemsida www.fiskeriverket.se.

Övrigt

Vi planerar att förbättra vår hemsidor om kalkning under 2005.